በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

ሰመ/ቁ፡-210020

ቀን፡-08/03/2014ዓ.ም

ዳኞች፡- እትመት አሰፋ

ፀሐይ መንክር

ኑረዲን ከድር

መላኩ ካሣዬ

እስቲበል አንዱዓለም

አመልካች፡- ወ/ሮ ትዕግስት ታደሰ- ቀረቡ

ተጠሪ፡- ፌደራል ጠቅላይ ዐቃቤ ህግ

መዝገቡ የተቀጠረው ለምርመራ ሲሆን በዚሁ አግባብ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

በዚህ መዝገብ ላይ የቀረበው ጉዳይ የከባድ አካል ጉዳት ማድረስ የወንጀል ክስን የሚመለከት ነው፡፡የሰበር አቤቱታ የቀረበው የፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በአመልካች ላይ የሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ ጉዳዩን በይግባኝ በተመለከተው ፌ/ከፍተኛ ፍርድ ቤት መፅናቱ መሰረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈፀመበት ስለሆነ ይህ ውሳኔ እንዲታረምልኝ በማለት አመልካች ስላመለከቱ ነው፡፡

ተጠሪ በስር ፍርድ ቤት በአመልካች ላይ የወንጀል ህግ አንቀፅ 555(ለ) ን በመጥቀስ ባቀረበው ክስ በክሱ ላይ በተመለከተው ጊዜና ቦታ የግል ተበዳይ አስቴር ደገፉን በቦክስ ሰንዝራ ፊቷ ላይ በመምታት

ማስታወሻ፡ - ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለማንዛቤ እንጂ
ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም

የላይኛው የፊት ለፊት በቀኝ በኩል ያለው አንድ ጥርስ እና የፊት ለፊት በግራ በኩል ያለው ጥርሶቿ በከፍተኛ ደረጃ እንዲነቃነቁ አድርጋለች በዚህም ከባድ የአካል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ፈፅማለች በማለት ከሷል፡፡

ተከሳሽ ክሱ ተነቦላት እንድትረዳው ከተደረገ በኋላ መቃወሚያ የለኝም ድርጊቱን አልፈፀምኩም ጥፋተኛ አይደለሁም በማለት ክዳ ስለተከራከረች የዐቃቤ ህግ ምስክሮች ቀርበው የተሰሙ ሲሆን 1ኛ የዐቃቤ ህግ ምስክር በክሱ ላይ በተመለከተው ጊዜና ቦታ ከአመልካች በተፈጠረው አለመግባባት ምክንያት አመልካች በቦክስ አፏን በመምታት አፏ እንዲደማና የላይኛው በቀኝ እና በግራ በኩል ያሉት ሁለት ጥርሶቿ እንደተነቃነቁ ስላስረዳች 2ኛ እና 3ኛ ምስክሮች አመልካችና የግል ተበዳይ ተጣልተው ያገላገሏቸው መሆኑን በወቅቱ የግል ተበዳይ አፍ ይደማ የነበረ መሆኑን ስላስረዱ ይህንን የምስክርነት ቃል ከህክምና የምስክር ወረቀቱ ጋር በመመርመር አመልካች እንዲከላከሉ ብይን ቢሰጥም አመልካች የመከላከያ ማስረጃ የሌላቸው መሆኑን ስለገለፁ በቀረበባቸው ክስ የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥቶ የግራ ቀኙን የቅጣት አስተያየት ከግምት ውስጥ በማስገባት አመልካች በሁለት አመት ከስድስት ወር ቀላል እስራት እንዲቀጡ ወስኗል፡፡

ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የፌ/ከ/ፍ/ቤት በስር ፍርድ ቤት የተሰጠውን የጥፋተኝነት ውሳኔ ያፀናው ሲሆን ቅጣትን በተመለከተ በአመልካች የቀረቡት ሁለት የቅጣት ማቅለያ ምክንያቶች አላግባብ በስር ፍርድ ቤት ውድቅ መደረጋቸውን በመጥቀስ እነዚህን የቅጣት ማቅለያ ምክንያች ከግምት ውስጥ በማስገባት የስር ፍርድ ቤትን የቅጣት ውሳኔ በማሻሻል አመልካች በሁለት አመት ቀላል እስራት እንድትቀጣ ወስኗል፡፡

አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ባቀረበቸው የሰበር አቤቱታም በወ/ህ/ቁ.555(ለ) አንድ ሰው ጥፋተኛ ሊባል የሚችለው የሌላውን ሰው አካል ወይም አስፈላጊ ከሆኑ ብልቶች አንዱን ያጎደለ፣እንዳያገለግሉት ያደረገ ወይም በሚያሰቅቅና ጉልህ ሆኖ በሚታይ ሁኔታ መልኩን ያበላሸ ሲሆን በግል ተበዳይ ላይ ደረሰ የተባለው ጉዳት የጥርስ መነቃነቅ በመሆኑ የአካል ጉዳት ተደርጎ የሚወሰድ ባለመሆኑ ፣የግል ተበዳይም ችሎት ቀርባ የተነቃነቀው ጥርስ የዳነ መሆኑን የገለፀች በመሆኑ የጥፋተኝነት ውሳኔ ሊሰጥ የሚገባው በወ/ህ/አ.556(1) ስር ሆኖ ቅጣቱም በዚሁ አግባብ ሊወሰን ሲገባ የስር ፍርድ ቤት በወ/ህ/አ.555(ለ) ስር የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ መስጠቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ስለሆነ ውሳኔ ይሻርልኝ፣የእስራ ቅጣቱ እንዲገደብላት ጠይቃ ፍርድ ቤቱ ውድቅ ማድረጉ አላግባብ ስለሆነ ውሳኔው ይሻርልኝ በማለት አመልክታለች፡፡

በግል ተበዳይ ላይ የደረሰው ጉዳት የጥርስ መነቃነቅ መሆኑ በስር ፍርድ ቤት ውሳኔ ላይ በተመለከተበት በከባድ የአካል ጉዳት አመልካች ጥፋተኛ የተባሉበትን አግባብ ከወ/ህ/አ.23(2) እና 555(ለ) አንፃር ለማጣራት የሰበር አቤቱታው ያስቀርባል ከተባለ በኋላ ለተጠሪ መጥሪያ ደርሶት መልሱን አቅርቧል፡፡

ተጠሪ በዚህ መልሱም በግል ተበዳይ ላይ የደረሰው ጉዳት ከፍተኛ ደረጃ የጥርስ መነቃነቅ በመሆኑና እነዚህ ጥርሶችም በሽቦ ታስረው ወደ ቦታው መመለስ ስለማይችሉ ተነቅለው በሰው ጥርስ መተካት ያለባቸው ስለመሆኑ በህክምና ማስረጃ የተረጋገጠ በመሆኑ የስር ፍርድ ቤት ለጉዳዩ አግባብነት ያለውን ድንጋጌ በመጥቀስ የሰጠው ውሳኔ ሊፀና ይገባል፣ገደብን አስመልክቶም የስር ፍርድ ቤት በአመልካች ላይ የተወሰነው የእስራት ቅጣት ቢገደብ አመልካች ወንጀል ከማድረግ የሚታገዱ አለመሆኑን ስለፀባያቸው መሻሻልም አንድ ፅኑ ማስጠንቀቂያ በቂ መሆኑን ባለማመኑ የተነሳ የገደብ ጥያቄውን ውድቅ ያደረገው በህጉ አግባብ በመሆኑ የስር ፍርድ ቤቶች ውሳኔ ሊፀና ይገባል በማለት ተከራክሯል፡፡

አመልካቾች የመልስ መልሳቸውን በማቅረብ ክርክራቸውን አጠናክረዋል፡፡

በአጠቃላይ የግራ ቀኙ ክርክር ከላይ የተመለከተው ሲሆን እኛም የሰበር ክርክሩን ያስቀርባል ከተባለበት ነጥብ፣ከተገቢው ሕግና ከስር ፍርድ ቤት ክርክር አንፃር እንደሚከተለው መርምረናል፡፡አመልካች በስር ፍርድ ቤቶች ከተሰጠው የጥፋተኝነት ውሳኔ አንፃር የሰበር አቤቱታቸውን ያቀረቡት ከመነሻውም የጥርስ መነቃነቅ አካል ጉዳት አለመሆኑን፣የግል ተበዳይ ጥርስ የዳነ መሆኑን የግል ተበዳይ የገለፁ በመሆኑ የደረሰ የአካል ጉዳት ባለመኖሩ በወ/ህ/አ.555(ለ) ስር ጥፋተኛ ልባል አይገባም በማለት ነው፡፡በመሰረቱ የሌላን ሰው አካል ማጉደል ወይም እንደያገለግሉት ማድረግ ታስቦ በሚፈፀም ከባድ የአካል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ጥፋተኛ ለማለት በቂ መሆኑን የወ/ህ/አ.555(ለ) በግልፅ ያመለክታል፡፡

አሁን በያዝነው ጉዳይ አመልካች በቦክስ በመምታት እንዲነቃነቁ ካደረጓቸው የግል ተባዳይ ጥርሶች መሃል የቀኝ መንጋጋ የፊት ለፊት የቀኝ በኩል አንድ ጥርስ በከፍተኛ ሁኔታ መነቃነቁን በግራ በኩል ያሉት ጥርሶች ደግሞ በመካከለኛ ደረጃ የሚነቃነቁ መሆኑን፣ጥርሶቹ በሽቦ ታስረው ወደ ቦታቸው ሊመለሱ ስለማይችሉም መነቀል ያለባቸው መሆኑን በስር ፍርድ ቤት የቀረበው የሕክምና ወረቀት የሚያሳይ ሲሆን አመልካች በሰበር አቤቱታቸው ላይ የግል ተበዳይ ጥርሳቸው የዳነ መሆኑን መግለፃቸውን በማመልከት የሰበር አቤቱታቸውን ያቀረቡ ቢሆንም የግል ተበዳይ በዚህ አግባብ ማስመዝገባቸውን የስር ፍርድ ቤት መዝገብ አያሳይም፡፡ከዚህ ይልቅ የህክምና የምስክር ወረቀቱ በአመልካች ቦክስ ምክንያት ጉዳት የደረሰባቸው የግል ተበዳይ የሰውነት አካል የሆኑት ጥርሶች መነቀል ያለባቸው መሆኑን የሚያሳይ በመሆኑ የስር ፍርድ ቤት በአመልካች ላይ በወ/ህ/አ.555(ለ) ስር ታስቦ በሚፈፀም ከባድ የአካል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ጥፋተኛ ማለቱ የሚነቀፍ ሆኖ አልተገኘም፡፡

ገደብን አስመልክቶ አመልካች በስር ፍርድ ቤት የካቲት 24 ቀን 2013 ዓም በተፃፈ ባቀረቡት የቅጣት ማቅለያ አስተያየት የገደብ ጥያቄ ያላቀረቡ በመሆኑ በዚህ አግባብም የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ገደብን አስመልክቶ የሰጠው ብይን የሌለ ሲሆን አመልካች የይግባኝ አቤቱታቸውን ለፌ/ከ/ፍ/ቤት ሲያቀርቡ የገደብ ጥያቄ ያቀረቡ ቢሆንም ቅጣቱን ለመገደብ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች ተሟልተው አለመገኘታቸውን፣ቅጣቱን ለመገደብ የሚያስችል በቂ ምክንያት አለመቅረቡን በመጥቀስ ፍርድ ቤት የገደብ ጥያቄውን ውድቅ ማድረጉን የስር ፍርድ ቤት መዝገብ ያሳያል፡፡በመሰረቱ ጥፋተኛው

የተፈረደበትን ቅጣት ከመፈፀሙ በፊት ለተወሰነ ጊዜ ቅጣቱ ታግዶለት አመለ ቢፈተን ሁለተኛ ጥፋት ከማድረግ የሚታገድ መሆኑንና ስለጠባዩም መሻሻል አንድ ፅኑ ማስጠንቀቂያ ብቻ የሚበቃ መሆኑ ፍርድ ቤቱ ያመነበት እንደሆነ ቅጣቱን ከወሰነ በኋላ የተወሰነ የፈተና ጊዜ በመስጠት የቅጣቱ አፈፃፀም ታግዶ እንዲቆይ ለማዘዝ የሚችል መሆኑን የወ/ህ/አ.192 ይደነግጋል፡፡

አሁን በያዝነው ጉዳይ አመልካች በግል ተበዳይ ላይ ለወንጀል ክሱና የጥፋተኝነት ውሳኔ መሰረት የሆነውን ከባድ የአካል ጉዳት ያደረሱት በቂም በቀል ሳይሆን በዕለታዊ ግጭት መሆኑን መሆኑን የግል ተበዳይ በስር ፍርድ ቤት ከሰጡት የምስክርነት ቃል እና ግራ ቀኙ ጥር 26 ቀን 2012 ዓም ካደረጉት የእርቅ ስምምነት ለመረዳት የሚቻል ሲሆን፣አመልካች በግል ተበዳይ ላይ ከባድ የአካል ጉዳት ካደረሱ በኋላ ከግል ተበዳይ ጋር የተፈጠረውን አለመግባባት በእርቅ መፍታታቸው በድርጊታቸው መፀፀታቸውንና ከዚህ በኋላም በተመሳሳይ ድርጊት ከመሰማራት የሚታቀቡ ለመሆኑ ያሳዩትን ጥረት የሚያሳይ በመሆኑ እንዲሁም የአራዳ ክ/ከ/ወረዳ 5 ዋና ስራ አስፈፃሚ ፅ/ቤት ጥር 09 ቀን 20123 ዓም በሰጠው መግለጫ አመልካች አባት የሌላቸውን ልጆች ብቻቸውን የሚያሳድጉ መሆኑን መግለፁ አመልካች ያለባቸውን ተደራራቢ ሀላፊነት የሚያሳይ ሆኖ እያለ እነዚህ ዝርዝር ሁኔታዎች የእስራት ቅጣቱ ከሚፈፀም ይልቅ ቢገደብ መልካም ውጤት የሚያመጣ መሆኑን የሚያሳይ ሆኖ እያለ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤቱ የአመልካችን የገደብ ጥያቄ ውድቅ ማድረጉ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ስላገኘነው የስር ፍርድ ቤቱ ይህንን በተመለከተ የሰጠውን የውሳኔ ክፍል ብቻ በመሻር በአመልካች ላይ የተጣለው የእስራት ቅጣት በሁለት አመት የፈተና ጊዜ ሊገደብ ይገባል ብለናል፡፡ስለሆነም የሚከተለው ተወስኗል፡፡

ውሳኔ

1. የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አራዳ ምድብ 1ኛ ይግባኝ ችሎት በመ/ቁ.006623 በ12/09/2013 ዓ.ም በዋለው ችሎት የፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ/ቁ.191068 የካቲት 25 ቀን 2013 ዓም በዋለው ችሎት በአመልካች ላይ የሠጠውን የጥፋተኝነት ውሳኔ በማፅናት የቅጣት ውሳኔውን በማሻሻል የሰጠው የውሳኔ ክፍል በወ/መ/ስ/ስ/ሕ/ቁ.195(2)(ለ)(2) መሰረት ፀንቷል፡፡ገደብን አስመልክቶ የሠጠው የውሳኔ ክፍል ተሽሯል፡፡

ትዕዛዝ

1.አመልካች ለገደብ ስርዓቱ አፈፃፀም በፊተናው ጊዜ ውስጥ በወንጀል ድርጊት ላለመሰማራት ግዴታ ገብተው እንዲፈርሙና ዋስትና ብር 5,000.00(አምስት ሺህ ብር) እንዲያሲዙ ታዟል፡፡

2.አመልካች የእስራት ቅጣቱ ለጊዜው ታግዶ እንዲቆይ ያስያዙት የዋስትና ገንዘብ ለገደብ ዋስትና አፈፃፀም ተመጣጣኝ ስለሆነ በዚሁ አግባብ ተቀይሮ በዋስትናነት እንዲቆይ ታዟል፡፡

3.የስር ፍርድ ቤት መዝገብ በመጣበት አኳኃን ይመለስ፡፡

<u>ጉዳዩ እልባት ስላገኘ መዝገቡ ተዘግቷል፡፡ይመለስ፡፡</u>

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

ሂ/መ